

WYTYCZNE DO ZADANIA PROBLEMOWEGO

Ad 1.

Obowiązki upadłego:

1. wskazanie i wydanie majątku wchodzącego do masy upadłości, jeżeli takowy upadły posiada;
2. powiadomienie syndyka o podjętym zatrudnieniu i miejscu zamieszkania z podaniem danych pracodawcy, przedstawieniem dokumentów (umowy o pracę, umowy zlecenia bądź innej) z których wynikają zasady zatrudnienia oraz wysokość uposażenia;
3. przedstawienie na żądanie syndyka dokumentów:
 - związanych z zobowiązaniami bądź należnościami upadłego,
 - obrazujących majątek upadłego i czynności prawne rozporządzające majątkiem upadłego;
 - związanych z panującym ustrojem małżeńskim majątkowym upadłego;
 - dotyczących spadkobrania i rozliczenia masy spadkowej;

Zgodnie z art. 57 ust. 1 i 2 w zw. z art. 491² ust. 1 Prawa upadłościowego, upadły jest obowiązany wskazać i wydać syndykowi cały swój majątek, a także wydać dokumenty dotyczące jego działalności, majątku oraz rozliczeń, w szczególności księgi rachunkowe, inne ewidencje prowadzone dla celów podatkowych i korespondencję. Wykonanie tego obowiązku upadły potwierdza w formie oświadczenia na piśmie, które składa sędziemu-komisarzowi. Upadły nadto jest obowiązany udzielać sędziemu-komisarzowi i syndykowi wszelkich potrzebnych wyjaśnień dotyczących swojego majątku.

Z kolei zgodnie z treścią art. 61 i 62 w zw. z art. 491² ust. 1 Prawa upadłościowego, z dniem ogłoszenia upadłości majątek upadłego staje się masą upadłości, która służy zaspokojeniu wierzycieli upadłego.

W skład masy upadłości wchodzi majątek należący do upadłego w dniu ogłoszenia upadłości oraz nabyty przez upadłego w toku postępowania upadłościowego, z wyjątkami określonymi w art. 63-67a.

Obowiązki syndyka:

1. Ustalenie składu masy upadłości. Zbadanie, czy zgodnie z treścią wniosku o ogłoszenie upadłości upadły nie ma majątku.

Zgodnie z treścią art. 57 Prawa upadłościowego, ustalenie składu masy upadłości na dzień ogłoszenia upadłości następuje przez sporządzenie w systemie teleinformatycznym obsługującym postępowanie sądowe, według wzorca udostępnionego w tym systemie spisu objętych przez syndyka ruchomości, nieruchomości, środków pieniężnych oraz przysługujących upadłemu praw majątkowych, a także przez sporządzenie spisu należności. Jeżeli syndyk na podstawie ksiąg upadłego oraz dokumentów bezspornych ustali, że w skład masy upadłości wchodzi ruchomości, nieruchomości oraz środki pieniężne, których syndyk nie objął, sporządza ich spis, wskazując, których składników masy nie objął na skutek czynności bezskutecznych. Syndyk sporządza spisy, o których mowa w ust. 1 i 1a, na bieżąco, w miarę ustalania składu masy upadłości i obejmowania składników majątku wchodzących w skład masy upadłości. Po zakończeniu ustalania składu masy upadłości syndyk składa spis inwentarza, który obejmuje raporty ze sporządzonych według stanu na dzień ogłoszenia upadłości spisów objętych przez syndyka ruchomości, nieruchomości, środków pieniężnych oraz przysługujących upadłemu praw majątkowych, ruchomości, nieruchomości oraz środków pieniężnych, których syndyk nie objął, a także należności.

2. Zawiadomienie małżonka upadłego

Zgodnie z art. 491^{6a} ust. 2 Prawa upadłościowego, w zawiadomieniu skierowanym do małżonka dłużnika syndyk poucza go o treści art. 124-126, art. 491¹⁴ ust. 5, 6 i 8, art. 491^{14a} i art. 491¹⁶ Prawa upadłościowego. Zbadanie zapisów umowy małżeńskiej majątkowej i zbadanie ewentualnej bezskuteczności ustanowienia rozdzielności majątkowej względem masy upadłości – art. 125 Prawa upadłościowego.

3. Zwrócenie się do urzędu skarbowego i komornika

Zgodnie z art. 491⁸ ust. 1 Prawa upadłościowego, po ogłoszeniu upadłości syndyk zwraca się do naczelnika urzędu skarbowego właściwego dla upadłego z wnioskiem o udzielenie informacji dotyczących upadłego, mających wpływ na ocenę jego sytuacji majątkowej, w szczególności dotyczących okoliczności powodujących powstanie po stronie upadłego obowiązku podatkowego w okresie pięciu lat przed dniem zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości, oraz zasięga informacji w Krajowym Rejestrze Sądowym, czy upadły jest współnikiem spółek handlowych, jak również czy w okresie dziesięciu lat przed dniem zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości sprawował funkcję członka organu spółek handlowych i czy w stosunku do tych spółek ogłoszono upadłość.

Syndyk informuje sędziego-komisarza o niezgodności informacji uzyskanych w sposób, o którym mowa w ust. 1, z danymi podanymi przez upadłego we wniosku o ogłoszenie upadłości (art. 491⁸ ust. 2 Prawa upadłościowego).

Zgodnie z art. 178 ust. 2 Prawa upadłościowego, syndyk składa wniosek o poszukiwanie majątku upadłego przez komornika z ograniczeniem do poszukiwania w bazach danych, do których komornik ma dostęp. Przepisów art. 801 i art. 801¹ Kodeksu postępowania cywilnego nie stosuje się.

4. Zebranie informacji niezbędnych do ustalenia moralności płatniczej dłużnika jako przesłanki do ustalenia planu spłaty albo odmowy ustalenia planu spłaty albo umorzenia zobowiązań upadłego bez planu spłaty.

Po upływie terminu do zgłaszania wierzytelności i przeprowadzeniu likwidacji majątku wchodzącego w skład masy upadłości syndyk składa sądowi projekt planu spłaty wierzycieli z uzasadnieniem albo informację, że zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 491^{14a} ust. 1 lub art. 491¹⁶ ust. 1 lub 2a Prawa upadłościowego.

Art. 491^{14a} Prawa upadłościowego – syndyk bada, czy upadły doprowadził do swojej niewypłacalności lub istotnie zwiększył jej stopień w sposób celowy, w szczególności przez trwonienie części składowych majątku oraz celowe nieregulowanie wymagalnych zobowiązań;

Art. 491¹⁵ Prawa upadłościowego – syndyk bada, czy upadły doprowadził do swojej niewypłacalności lub istotnie zwiększył jej stopień umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa.

Ad 2.

Wniosek do sądu o umorzenie postępowania upadłościowego.

W sytuacji, gdy syndyk nie dysponuje danymi niezbędnymi do wykonania nałożonych na niego przez ustawodawcę obowiązków, takich jak ustalenie spisu inwentarza, należności upadłego, ustalenie przyczyn niewypłacalności upadłego, czy uzyskanie innych informacji dotyczących upadłego, mających wpływ na ocenę jego sytuacji majątkowej zwraca się o niezbędne dokumenty do upadłego. W przypadku, gdy upadły nie współpracuje z syndykiem, nie udziela wyjaśnień i nie przedstawia niezbędnych dokumentów, syndyk winien złożyć wniosek do sądu upadłościowego o umorzenie postępowania upadłościowego w oparciu o art. 491¹⁰ ust. 2 Prawa upadłościowego.

Zgodnie z treścią art. 491¹⁰ ust. 2 Prawa upadłościowego, jeżeli upadły nie wykaże albo nie wyda syndykowi całego majątku, niezbędnych dokumentów lub w inny sposób nie wykonuje ciężących na nim obowiązków sąd z urzędu lub na wniosek syndyka umarza postępowanie, chyba, że uchybienie przez upadłego ciężącym na nim obowiązkiem nie jest istotne lub przeprowadzenie postępowania jest uzasadnione względami słuszności lub względami humanitarnymi.

W uzasadnieniu wniosku oprócz okoliczności wskazanych powyżej - syndyk winien również wykazać, iż w sprawie nie zachodzą okoliczności związane z pokrzywdzeniem wierzycieli, bowiem upadły nie posiada majątku – z powołaniem się na art. 491¹⁰ ust. 3 Prawa upadłościowego. W okolicznościach niniejszej sprawy nie ustalono żadnych składników masy upadłości.

Informacje o zbyciu nieruchomości oraz dokonaniu działu spadku i otrzymaniu środków od brata upadłego nie są obligatoryjnym elementem wniosku o ogłoszenie upadłości, którego treść określona jest w art. 491² ust. 4 Prawa upadłościowego. Zatem nie można umorzyć postępowania z powołaniem się na art. 491¹⁰ ust. 2a Prawa upadłościowego.

Jak wynika z treści kazusu, upadły stał się niewypłacalny od września 2018 r., zatem zbycie nieruchomości (15 marca 2019 r.), czy nabycie spadku i jego dział (które mogło nastąpić po dacie niewypłacalności) ma znaczenie do ustalenia, czy czynności te były dokonane z pokrzywdzeniem wierzycieli, oraz czy i na co wydał otrzymane środki pieniężne. Brak współpracy upadłego z syndykiem czyni te okoliczności niemożliwymi do zbadania. Syndyk nie jest w stanie ustalić przesłanek do ewentualnego wniosku o odmowę ustalenia planu spłaty. Nie posiada bowiem informacji, czy upadły doprowadził do swojej niewypłacalności lub istotnie zwiększył jej stopień w sposób celowy, w szczególności przez trwonienie części składowych majątku oraz celowe nieregulowanie wymagalnych zobowiązań (art. 491^{14a} ust. 1 Prawa upadłościowego). Jak również nie jest w stanie uzasadnić projektu planu spłaty wierzycieli, wypowiedzieć się w przedmiocie ustalenia czy upadły doprowadził do swojej niewypłacalności lub istotnie zwiększył jej stopień umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa (realizując wymóg co treści projektu planu spłaty z art. 491¹⁴ ust. 1 Prawa upadłościowego).

Ponadto w sprawie mamy do czynienia z zaistnieniem przesłanki umorzenia postępowania z uwagi na fakt, iż uchybienie przez upadłego ciężącym na nim obowiązkiem było istotne, dotyczyło bowiem niemożności wykonania przez syndyka jego podstawowych obowiązków – ustalenie i objęcie majątku upadłego oraz przyczyn niewypłacalności.

Upadły jest osobą w wieku produkcyjnym, nie choruje, nie ma na utrzymaniu osób małoletnich, brak jest informacji, by upadły posiadał przeciwwskazania do podjęcia pracy zarobkowej oraz nie ujawnił uzyskiwanych dochodów i ich źródła. Zatem nie zachodzą przesłanki oddalenia wniosku, jakimi są względy słuszności lub względy humanitarne.